

także *apan upan nemi*⁵¹. Kobieta dojrzała, która zeszła na złą drogę to *hanemi*, czyli „żyjąca na wodzie”⁵². W końcu, opisywana w rozdziale poświęconym kupcom *monamacac*, czyli „sprzedawczyni samej siebie” również jest określana jako *anenqui apan*, *apannemini*, co można tłumaczyć jako „niespokojna na wodzie, żyjąca na wodzie”⁵³. Wydaje się zatem, że motyw wody odnosi się w tym kontekście przede wszystkim do niespokojnego stylu życia prowadzonego przez kobiety, które w przeciwieństwie do dobrych żon i córek azteckich nie spędzały większości czasu na wypełnianiu obowiązków domowych, lecz szukały większej wolności w życiu publicznym. Do takich kobiet można zaliczyć także *ahuianime*, których podstawowe obowiązki wiązały się najwyraźniej z aktywnym uczestnictwem w różnego rodzaju uroczystościach i zabawach, w których obecność szanujących się kobiet była niedozwolona.

Warto jednak zastanowić się także nad możliwym metaforycznym sensem motywu wody towarzyszącego *ahuianime*. W przytoczonym powyżej micie o powstaniu stosunków seksualnych w drodze metaforycznego związku Xochiquetzal i Quetzalcoatl niezbędnym elementem przemiany jest obmycie wodą fragmentu narządów płciowych bogini najpierw przez bogów nieba, a następnie przez pana podziemia, Mictlantecuhtli. Woda występuje także w innym micie związanym z Xochiquetzal. Otóż, według *Historia de Tlaxcala*⁵⁴ bogini ta była żoną boga deszczu Tlaloca. Żyła ona spokojnie wraz ze swym mężem w raju zwanym *Tamoanchan*, do którego trafiali ludzie, którzy zginęli w okolicznościach związanych z wodą, np. utonęli lub zostali trafieni przez piorun. Pewnego razu została porwana przez Tezcatlipokę, który zabrał ją do siebie i, jak zostało to metaforycznie ujęte, przekształcił w boginię miłości i seksu. Tym sposobem z dobrej żony pana wody Xochiquetzal stała się patronką stosunków seksualnych, zwłaszcza tych pozamałżeńskich.

Woda była jednakże głównym atrybutem innej bogini władającej wodami i patronującej między innymi różnemu rodzajowi aktywności kobiecych. Mowa tu o Chalchiuhtlicue, według mitologii azteckiej także będącej żoną Tlaloca. Wody, którymi opiekowała się ta bogini mogły być, wedle relacji Sahaguna⁵⁵, niespokojne, dzikie, w ciągłym ruchu, czyli takie, jak opisywane w Księdze X *ahuianime*. Sama Chalchiuhtlicue przedstawiana jest zazwyczaj jako kobieta stojąca na wodzie, co również może być nawiązaniem do ikonografii azteckich tancerek [il. 7].

⁵¹ SAHAGÚN 1953–82, X: 3.

⁵² SAHAGÚN 1953–82, X: 12.

⁵³ SAHAGÚN 1953–82, X: 94.

⁵⁴ CAMARGO, 2003: 168–169

⁵⁵ SAHAGÚN 1953–82, I: 21.